

N:o 26.

Ank. till Riksd. kansli d. 20 april 1893, kl. 3 e. m.

*Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning af väckta motioner,
åsyftande ändrade bestämmelser i fråga om villkoren för
rätt att välja riksdagsmän i Andra Kammaren.*

Till konstitutionsutskottets behandling hafva öfverlemnats följande inom kamrarne väckta motioner, åsyftande förändrade bestämmelser i fråga om villkoren för rätt att välja riksdagsmän i Andra Kammaren, nemligen, inom Första Kammaren, n:o 2 af herr *Gottfrid Billing* samt, inom Andra Kammaren, n:o 1 af herr *Nils Nilsson* i Skärhus, i hvilken motions syfte herr *Elis Nilson* och herr *Anders Olsson* i Ornakärr instämt, n:o 45 af herr *P. G. Petersson* i Brystorp, i hvilken motions syfte sexton andra af kammarens ledamöter instämt, n:is 77 och 223 af herr *J. M. Ekströmer*, n:o 86 af herr *J. A. Johansson* i Strömsberg, n:o 204 af herr *J. Mankell*, i hvilken motions syfte tjugusex andra af kammarens ledamöter instämt, samt n:o 206 af herr *P. A. Romberg*.

I dessa motioner hemställes:

af herr *Billing*:

att Riksdagen må ingå med underdånig anhållan derom, att Kongl. Maj:t täcktes låta verkställa en, så vidt möjligt är, fullständig utredning

af frågan om behovet af utsträckt valrätt till Riksdagens Andra Kammare och om de garantier, under hvilka en sådan rösträttsutsträckning borde medgifvas, vare sig att dessa garantier skulle sökas i väl afvägda klass- eller proportionsval eller på annan väg, som utredningen kunde anvisa, samt till Riksdagen aflåta de förslag, som Kongl. Maj:t i följd af den verkställda utredningen må anse vara af behovet påkallade;

af herr *Nils Nilsson*:

att Riksdagen tacktes besluta, att 14 § riksdagsordningen må erhålla följande förändrade lydelse:

Valrätt tillkommer inom den kommun, der han bosatt är, en hvar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad man, hvilken antingen eger eller med stadgad åborätt innehafver fast egendom på landet eller i stad till ett taxeringsvärde af minst femhundra kronor, eller för lifstid eller för minst fem år arrenderar jordbruksfastighet till taxeringsvärde, ej understigande tretusen kronor, eller ock erlägger till staten bevillning för en till minst femhundra kronor uppskattad årlig inkomst;

af herr *Petersson*:

att Riksdagen måtte besluta om följande förändringar af 14 § riksdagsordningen:

Valrätt tillkommer, inom den kommun der han bosatt är, en hvar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad man, hvilken antingen eger eller med stadgad åborätt innehafver fast egendom på landet eller i stad till ett taxeringsvärde af minst 500 kronor, eller eger på annans mark belägen byggnad till nämnda taxeringsvärde, eller för lifstid eller för minst fem år arrenderar eller under minst fem år före valet arrenderat och fortfarande arrenderar jordbruksfastighet till taxeringsvärde, ej understigande 3,000 kronor, eller ock till staten erlägger bevillning för en till minst 500 kronor uppskattad inkomst;

af herr *Ekströmer*,

i motionen n:o 77:

att Riksdagen behagar besluta följande ändrade lydelse af §§ 14 och 19 riksdagsordningen, nemligen:

§ 14.

Valrätt tillkommer inom den kommun, der han bosatt är, en hvar i kommunens angelägenheter röstberättigad man, hvilken uppnått tjugufem års ålder, och hvilken antingen eger eller med stadgad åborätt innehafver fast egendom på landet eller i stad till ett taxeringsvärde af minst ett tusen kronor, eller för lifstid eller för minst fem år arrenderar jordbruksfastighet till taxeringsvärde, ej understigande sex tusen kronor, eller ock erlägger till staten bevillning för inkomst.

— — — — —

§ 19.

Till ledamöter i Andra Kammaren kunna endast väljas män, som enligt § 14 ega valrätt inom den kommun eller någon af de kommuner, för hvilka de väljas.

och i motionen n:o 223:

att, för den händelse Riksdagen skulle besluta aflåtandet af en skrifvelse till Kongl. Maj:t i syfte att få nuvarande valrätt till dess Andra Kammare utvidgad, denna skrifvelse äfven måtte omfatta framställning om att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida och i hvad mån åldersgränsen för utöfvande af denna rätt bör höjas och likställighet mellan stad och landsbygd med afseende på antalet riksdagsmän, efter folkmängd räknadt, i nämnda kammare införas.

af herr *Johansson*:

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t ville, efter föregående utredning, inför densamma framlägga förslag till ändrad lydelse af 14 § riksdagsordningen, i syfte att bereda valrätt till Andra Kammaren åt s. k. lägenhetsinnehafvare, så snart deras innehafvande lägenhet uppgår till ett taxeringsvärde af minst 1,000 kronor.

af herr *Mankell*:

att Riksdagen för sin del måtte antaga till hvilande för grundlagsenlig behandling nedan framställda förslag till ändring i §§ 14 och 17 i riksdagsordningen.

§ 14.

(Nuvarande lydelse:)

Valrätt tillkommer inom den kommun, der han bosatt är, en hvar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad man, hvilken antingen eger eller med stadgad åborätt innehafver fast egendom på landet eller i stad till ett taxeringsvärde af minst ett tusen riksdaler eller för lifstid eller för minst fem år arrenderar jordbruksfastighet till taxeringsvärde, ej understigande sex tusen riksdaler, eller ock erlägger till staten bevillning för en till minst åtta hundra riksdaler uppskattad årlig inkomst.

(Föreslagen lydelse:)

Valrätt tillkommer inom den kommun, der han bosatt är, hvarje svensk medborgare, som uppfyller de i § 26 stadgade villkor för valbarhet, från och med början af kalenderåret efter det han fyllt tjuguet år.

§ 17 mom. 2.

Vid dessa val skola till efterrättelse tjena de för kommunerna gällande röstlängder, som böra innehålla anteckning om dem, hvilka enligt § 14 valrätt tillkommer.

Vid dessa val skola till efterrättelse tjena de röstlängder öfver valberättigade vid riksdagsmannaval till Andra Kammaren, som af kommunalnämnder eller magistrater böra upprättas.

samt af herr *Romberg*:

att Riksdagen måtte till hvilande för vidare grundlagsenlig behandling antaga följande förslag till ändrad lydelse af 14 § i riksdagsordningen:

Valrätt tillkommer inom den kommun, der han bosatt är, hvarje man, som till staten erlägger bevillning, vare sig för fast egendom eller för inkomst, och som derjemte uppfyller de i § 26 för valbarhet stadgade villkor.

Då, enligt uttalande af herr statsministern vid innevarande riksdag, regeringen tagit i öfvervägande, huru de önskingar om utsträckt rösträtt,

som från ett håll inom representationen framstälts, må kunna förenas med de garantier för samhällets lugna och organiska utveckling, som från annat håll ansetts erforderliga, och sålunda, derest af de undersökningar, som på regeringens föranstaltande lära komma att verkställas, skulle framgå, att förändring af gällande bestämmelser om villkoren för rätt att välja ledamöter af Andra Kammaren kan och bör ega rum, framställning derom från regeringen torde vara att inom en nära liggande tid förvänta, anser utskottet förevarande förslag ej föranleda till annat yttrande, än den hemställan,

- att a) herr Billings motion,
 - b) herr Nils Nilssons motion,
 - c) herr Peterssons motion,
 - d) herr Ekströmers motioner,
 - e) herr Johanssons motion,
 - f) herr Mankells motion och
 - g) herr Rombergs motion
- icke måtte föranleda någon Riksdagens åtgärd.

Stockholm den 18 april 1893.

På utskottets vägnar:

O. BERGIUS.

Reservationer:

af herr *Billing*;

samt af herrar *Ljungman, Bengtsson, Boström, Dahn, Johnsson, Vahlin, Wikstén, Elowson, Gyllensvärd* och *Hedin*, som ansett, att utskottet med anledning af motionerna bort tillstyrka Riksdagen att till hvilande för vidare grundlagsenlig behandling antaga följande förslag till ändrad lydelse af § 14 riksdagsordningen:

§ 14.

Valrätt tillkommer inom den kommun, der han bosatt är, en hvar i kommunens allmänna angelägen-

heter röstberättigad man, hvilken antingen eger eller med stadgad åborätt innehafver fast egendom på landet eller i stad till ett taxeringsvärde af minst *femhundra riksdaler*, eller eger på *annans mark belägen byggnad till nämnda taxeringsvärde*, eller för lifstid eller för minst fem år arrenderar eller under minst fem år näst före valet arrenderat och fortfarande arrenderar jordbruksfastighet till taxeringsvärde ej understigande *tre tusen riksdaler*, eller ock erlägger till staten bevillning för en till minst *femhundra riksdaler* uppskattad årlig inkomst.

Herr *Gustaf Berg* har velat tillkännagifva, att han ej deltagit i ärendets behandling inom utskottet.
